

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului depus de Andrei Scurtu, reprezentat de avocatul Andrei Iosip

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Irina Scurtu împotriva lui Andrei Scurtu, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copiilor, sect. Botanica, mun. Chișinău cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, a cheltuielilor de judecată și

la acțiunea reconvențională depusă de Andrei Scurtu împotriva Irinei Scurtu, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copiilor, sect. Botanica, mun. Chișinău cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor,

împotriva deciziei din 16 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 2ra-646/24
PIGD 2-22013218-01-2ra-24052024)*

Copilul are dreptul la întreținere din partea ambilor părinți pe întreaga durată a minoratului. În prezenta cauză, instanțele au omis să dispună încasarea pensiei de întreținere în beneficiul unuia dintre copiii minori ai cuplului.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. O. Parfeni
Curtea de Apel Chișinău, jud. I. Secieru, M. Anton, V. Cotorobai

17 septembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Andrei Scurtu, reprezentat de avocatul Andrei Iosip

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Munteanu,

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. În data de 28 ianuarie 2022 Irina Scurtu a depus cerere de chemare în judecată către Scurtu Andrei, intervenient accesoriu DPDC Botanica, mun. Chișinău, prin care a solicitat desfacerea căsătoriei încheiată între Andrei Scurtu și Irina Scurtu, determinarea domiciliului copiilor minori cu mama Irina Scurtu, încasarea de la Andrei Scurtu în folosul Irinei Scurtu pensia pentru întreținerea copiilor minori XXXXX și XXXXX, în mărime de 5 000 lei lunar, pentru fiecare copil, începând cu data adresării cererii în judecată și până la atingerea majoratului copiilor minori și încasarea cheltuielile de judecată.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a indicat, că la data de 03 septembrie 2004 a fost încheiată căsătoria cu pârâtul Scurtu Andrei la OSC sect. Rîșcani, mun. Chișinău, trecută în registrul de stare civilă nr. 63. Din căsătorie s-au născut trei copii, XXXXX, născut la XXXXX, XXXXX, născută la și XXXXX, născut la XXXXX.

3. În opinia reclamantei căsătoria nu poate fi menținută pe viitor, deoarece în ultimul timp nu se înțeleg, nu găsesc nici un numitor comun la rezolvarea problemelor apărute în familie. Toate eforturile depuse pentru a ameliora situația dificilă creată și pentru a păstra familia, au fost fără de rezultat. Din aceste motive, ea împreună cu fiica XXXXX și fiul XXXXX s-au întors din Canada, unde au locuit împreună cu pârâtul Andrei Scurtu.

4. Irina Scurtu a indicat că la moment nu mai locuiesc împreună, nu întrețin relația familiară și nu duc gospodărie comună. De termen de împăcare nu au nevoie, deoarece este imposibil de restabilit relația de mai înainte, pârâtul își trăiește viața, reieșind din interesele și planurile proprii. Andrei Scurtu are un comportament urât față de familie, fiind oficial căsătorit, și-a permis să întrețină relații cu alte femei, dedicându-se totalmente noilor relații în detrimentul copiilor. Pârâtul o înșală și în familie s-a creat o atmosferă insuportabilă de neînțelegeri.

5. Reclamanta a menționat că fiul XXXXX locuiește în Canada, iar fiica XXXXX și XXXXX locuiesc cu mama în Republica Moldova, din anul 2020, aflându-se la educația și întreținerea sa.

6. Irina Scurtu a susținut că pârâtul Andrei Scurtu fiind angajat la muncă în construcție în Canada cu un salariu de 3 000 dolari lunar, nu participă nici într-un mod la educarea copiilor, la dezvoltarea fizică, intelectuală și spirituală a acestora, nu participă material la întreținerea copiilor minori, se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești, nu se interesează de soarta copiilor, nu comunică nici într-

un fel cu copiii, nu a întreprins nici un efort semnificativ pentru a îmbunătăți viața lor.

7. În cadrul ședinței de judecată din 15 iunie 2022, reprezentantul pârâtului avocatul Andrei Iosip, a depus cerere reconvențională împotriva Irinei Scurtu, intervenient accesoriu DPDC Botanica cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor XXXXX, născut la XXXXX, cu tata și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor XXXXX în mărime de 5 000 lei lunar, începând cu 28 ianuarie 2022 și până la atingerea majoratului.

8. Andrei Scurtu în susținerea acțiunii reconvenționale a menționat că fiul XXXXX născut la data de XXXXX și-a manifestat voința de a locui împreună cu tatăl său în Republica Canada, astfel a considerat necesar de a stabili domiciliul copilului minor cu acesta. Totodată reieșind din necesitățile minime pentru trai în Canada, solicită încasarea pensiei de întreținere a copilului minor Andrei Scurtu, în sumă de 5 000 lei, or, este notoriu că minimum de existența a unui copil este mai ridicat în Canada decât în Republica Moldova.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

9. Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 01 decembrie 2022 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Irina Scurtu.

S-a desfăcut căsătoria încheiată între Andrei Scurtu și Irina Scurtu (Dovgani) la data de 03 septembrie 2004, la OSC sect. Rîșcani, mun. Chișinău și trecută în registrul actelor de stare civilă la nr. 613.

S-a determinat domiciliul copiilor minori XXXXX, născută la XXXXX și XXXXX, născut la XXXXX, cu mama acestora Irina Scurtu.

S-a încasat de la Andrei Scurtu în folosul Irinei Scurtu pensia pentru întreținerea copiilor minori XXXXX și XXXXX în mărime de 2 500 lei lunar, pentru fiecare copil, începând cu data adresării cererii în judecată, din 28 ianuarie 2022 până la atingerea majoratului copiilor minori, cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 140 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 6 000 lei.

În rest acțiunea depusă de Irina Scurtu s-a respins ca neîntemeiată.

S-a respins acțiunea reconvențională depusă de Andrei Scurtu împotriva Irinei Scurtu, intervenient accesoriu DPDC Botanica, mun. Chișinău cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, ca neîntemeiată.

S-a încasat de la Andrei Scurtu în bugetul de stat taxa de stat în mărime de 150 lei. Totodată s-a dispus pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei și eliberarea certificatului de divorț în Agenția Servicii Publice să se încaseze de la Andrei, Scurtu în beneficiul statului, taxa de stat în mărime de 1 000% din unitatea convențională stabilită, ceea ce constituie 200 lei. (f.d. 97-98,106-113)

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

10. Hotărârea instanței de fond a fost contestată cu apel în termen la 07 decembrie 2022, de către Andrei Scurtu, reprezentat de avocatul Andrei Iosip, în

partea încasării pensiei de întreținere a copiilor minori, precum și a respingerii cererii reconvenționale. (f.d. 103-104)

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

11. Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 16 noiembrie 2023 a respins cererea de apel declarată de Andrei Scurtu, reprezentat de avocatul Andrei Iosip și a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 01 decembrie 2022. (f.d. 185,186-190)

12. Instanța de apel, în temeiul art. 37, alin. (3), art. 63, art. 74, art. 75, art. 76 din Codul familiei, art. 18, alin. (1) din Legea cu privire la drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994 în colaborare cu art. 9, art. 18, alin. (1), art. 27, alin. (2) din Convenția internațională din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului în vigoare în Republica Moldova din 25 februarie 1993 a concluzionat că cererea de chemare în judecată depusă de către Irina Scurtu cu încasarea pensiei de întreținere în mărime de 2 500 lei lunar pentru fiecare copil începând cu data depunerii acțiuni și până la majorat este întemeiată, deoarece ambii părinți au datoria egală de a participa la întreținerea copilului minor, indiferent, dacă locuiesc împreună sau separat, părinții, după separare, au obligația să asigure copilului un nivel de trai apropiat celui existent până la separare.

13. Mai mult, instanța de apel a remarcat că are obligația de a asigura copilului protecția și îngrijirea necesară în vederea asigurării bunăstării sale, ținând seama de drepturile și obligațiile părinților săi, ale reprezentanților săi legali sau altor persoane cărora acesta le-a încredințat în mod legal și în acest scop va lua toate măsurile corespunzătoare.

14. Cu referire la acțiunea reconvențională depusă de Scurtu Andrei către Scurtu Irina, intervenient accesoriu DPDC Botanica mun. Chișinău cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor XXXXX, a.n. XXXXX și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, instanța de apel a apreciat ca fiind corectă soluția Judecătoriei Chișinău, sediul Centru de a o respinge ca neîntemeiată. Or, materialele cauzei atestă cu certitudine faptul, că XXXXX, născut la XXXXX este stabilit de mai mulți ani în Canada.

15. În acest sens, Curtea de Apel Chișinău a invocat art. 63 alin. (1) și (1¹) din Codul familie, care prevede că în cazul când părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinților. În cazul în care părinții locuiesc separat, copilul care a atins vârsta de 14 ani alege cu care dintre părinți vrea să locuiască. Dacă acesta refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul copilului se stabilește prin acordul părinților. Deci, a remarcat că în speță, prin prisma prevederilor art. 63 din Codul familiei, XXXXX, născut la XXXXX, care a atins majoratul la XXXXX și-a ales domiciliul și, respectiv, nu există temei de a stabili domiciliul acestuia printr-o hotărâre judecătorească.

16. La fel, instanța de apel a concluzionat asupra corectitudinii soluției date de prima instanță și în partea respingerii pretenției înaintate de Scurtu Andrei cu privire la încasarea pensiei pentru copilul XXXXX, născut la XXXXX. Or, reclamantul pe acțiunea reconvențională nu a prezentat probe care să demonstreze

că fiul celor doi, XXXXX este la întreținerea tatălui. În acest sens, a remarcat că potrivit celor invocate de Scurtu Irina, situație care nu a fost contestată și nici combătută, și căreia nu s-a opus XXXXX, fiul comun al celor doi este stabilit cu domiciliul în Canada, unde face studiile și activează, fără a fi la întreținerea tatălui. Mai mult, a accentuat că la data examinării cauzei în instanța de apel copilul minor al părților litigante, XXXXX, a atins vârsta majoratului și circumstanțele invocate de apelant erau depășite chiar la data depunerii cererii de apel.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

17. În data de 24 mai 2024 Andrei Scurtu, reprezentat de avocatul Andrei Iosip, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat:

- casarea integrală a deciziei instanței de apel;
- casarea parțială a hotărârii instanței de fond, în partea ce ține de încasarea din contul lui Andrei Scurtu în folosul Irinei Scurtu a pensiei pentru întreținerea copiilor minori, XXXXX și XXXXX, a câte 2500 lei pentru fiecare copil, cu emiterea în această parte a unei hotărâri prin care să fie stabilită pensia de întreținere pentru copii minori în mărime a câte 1301,20 lei lunar pentru fiecare copil;
- casarea hotărârii instanței de fond în partea ce ține de respingerea acțiunii reconvenționale depuse de Andrei Scurtu cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de admitere a acțiunii reconvenționale.

ARGUMENTELE RECURSULUI

18. În motivarea recursului recurentul a notat că instanța de apel a dat o apreciere arbitrară probelor administrate de către părți, contrar principiilor procedurii civile, or pe lângă circumstanțele de drept și de fapt reținute de către instanța de apel în vederea respingerii cererii de apel înaintată de către acesta instanța a omis să motiveze și să se expună cu privire la probele prezentate de către apelant, prin care a fost încălcat art. 6§1 din CEDO. Aprecierea nerezonabilă a probelor o constată și prin faptul că instanța de apel a preluat concluziile instanței de fond, fără a supune unei analize circumstanțele de fapt și probele anexate la materialele cauzei.

19. Recurentul a afirmat că, în scopul respingerii cererii de apel atât instanța de fond cât și instanța de apel, nu a reținut probele prezentate de reclamant cu privire la minimumul de existență a copilului minor stabilit de către Biroul Național de Statistică, faptul că apelantul avea la întreținere un copil minor comun și obligația legală a părinților de a contribui și participa în comun la educarea și dezvoltarea copiilor.

20. În această ordine de idei recurentul a subliniat că, circumstanța ce determină caracterul arbitrar al hotărârilor instanțelor ierarhic inferioare reprezintă faptul că s-a atribuit în sarcina recurentului Andrei Scurtu să prezinte probe că copilul minor XXXXX se află la întreținerea sa, iar în privința copiilor minori XXXXX și XXXXX nu a fost solicitată nici o probă de la Irina Scurtu (Dovgani). În așa mod, consideră că se probează și aprecierea vădit nerezonabilă

a probelor or, a prezentat acte din cadrul procesului de insolvabilitate care confirmă că minorul XXXXX se află la întreținerea tatălui său.

21. În concluzie, recurentul a reținut că instanța de apel doar a reexaminat suplimentar hotărârea instanței de fond, expunându-se în partea ce ține de temeinicia hotărârii, situație prin care a omis să se expună cu privire la revendicările înaintate în cadrul cererii de apel, astfel adoptând o decizie arbitrară bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

22. Art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.”

23. Art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă:

„Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.”

24. Art. 54 din Codul familiei:

„Copilul are dreptul să-și exprime opinia la soluționarea în familie a problemelor care îi ating interesele și să fie audiat în cursul dezbaterilor judiciare sau administrative. De opinia copilului se ține cont în mod obligatoriu, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate, dacă aceasta nu contravine intereselor copilului.”

25. Art. 58 alin. (1) din Codul familiei:

„Părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.”

26. Art. 74 alin. (1) – (3) din Codul familiei:

„Părinții sînt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material.

Modul de plată a pensiei de întreținere se determină în baza unui contract încheiat între părinți sau între părinți și copilul major inapt de muncă.

Dacă lipsește un atare contract și părinții nu participă la întreținerea copiilor, pensia de întreținere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinți, a tutorelui copilului sau a autorității tutelare teritoriale.”

27. Art. 75 din Codul familiei:

„Pensia de întreținere pentru copilul minor se încasează din salariul și/sau din alte venituri ale părinților în mărimi de 1/4 – pentru un copil, 1/3 – pentru 2 copii și 1/2 – pentru 3 și mai mulți copii.

Cuquantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micșorat sau majorat de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială și familială a părinților, de alte circumstanțe importante.

În cazul în care unii copii rămân cu un părinte, iar alții – cu celălalt, pensia de întreținere plătită în favoarea părintelui mai puțin asigurat se stabilește într-o sumă bănească fixă, determinată conform art.76.”

28. Art. 76 alin. (1) – (2) din Codul familiei:

„În cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu și/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu și/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are un salariu și/sau alte venituri, precum și în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părți, instanța judecătorească poate să stabilească cuquantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă și sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri conform art.75.

Cuquantumul sumei bănești fixe încasate în conformitate cu alin.(1) se determină de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială și familială a părților, de alte circumstanțe importante, cu respectarea prevederilor art.108 și păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.”

29. Art. 108 alin. (1) din Codul familiei:

„Cuquantumul pensiei de întreținere stabilite de instanța judecătorească într-o sumă bănească fixă constituie cel puțin 50% din valoarea mediei anuale a minimumului de existență calculată pentru categoria de populație corespunzătoare pentru anul precedent de către Biroul Național de Statistică.”

30. Art. 109 din Codul familiei:

„Debitorul întreținerii care își stabilește domiciliul în străinătate este în drept să încheie cu creditorul întreținerii un contract privind plata pensiei de întreținere în modul prevăzut de prezentul cod.

Plata pensiei de întreținere în cazul în care debitorul întreținerii își stabilește domiciliul în străinătate. În cazul în care nu se ajunge la un acord, persoana interesată poate porni în instanța judecătorească o acțiune privind stabilirea cuquantumului pensiei de întreținere într-o sumă fixă și achitarea acesteia printr-o plată unică sau privind transmiterea anumitelor bunuri în contul pensiei sau privind determinarea unui alt mod de plată a acesteia.”

31. Art. 3 alin. (1) și (2) din Convenția cu privire la drepturile copilului adoptată la adunarea generală a Națiunilor Unite pe 20 noiembrie 1989 (Republica Moldova a aderat la Convenție în anul 1993):

„În toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publică sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala.

Statele părți se obligă să asigure copilului protecția și îngrijirea necesare în vederea asigurării bunăstării sale, ținând seama de drepturile și obligațiile părinților săi, ale reprezentanților săi legali sau ale altor persoane cărora acesta le-a fost încredințat în mod legal, și în acest scop vor lua toate măsurile legislative și administrative corespunzătoare.”

ASPECTE DE PROCEDURĂ

32. Cu referire la termenul de declarare a recursului prevăzut la art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs reține că recurentul a respectat acest termen, or, decizia recurată a fost pronunțată la 16 noiembrie 2023 și expediată în adresa participanților la proces la 28 martie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d. 191).

33. În aceste circumstanțe recursul depus de către Andrei Scurtu, reprezentat de avocatul Andrei Iosip, în data de 24 mai 2024 se consideră a fi depus în termen.

MOTIVAREA INSTANȚEI

34. Sub aspectul fondului, din circumstanțele stabilite de instanțele inferioare și din materialele cauzei rezultă că la 03 septembrie 2004 părțile, Scurtu (Dovgani) Irina și Scurtu Andrei, au înregistrat căsătoria la OSC sect. Rîșcani, mun. Chișinău (f.d. 7), iar din căsătorie au rezultat trei copii: XXXXX , XXXXX și XXXXX.

35. Având în vedere încetarea conviețuirii și locuirea separată, la 28 ianuarie 2022, Irina Scurtu a înaintat acțiune împotriva lui Andrei Scurtu solicitând desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori XXXXX la mamă, încasarea pensiei de întreținere pentru aceștia, de la data sesizării și până la majorat, precum și cheltuielile de judecată.

36. La 15 iunie 2022, Andrei Scurtu, prin avocat, a formulat cerere reconvențională împotriva Irinei Scurtu, solicitând stabilirea domiciliului minorului XXXXX cu tatăl și încasarea pensiei de întreținere pentru acesta în mărime de 5 000 lei lunar, începând cu 28 ianuarie 2022 și până la majorat.

37. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 01 decembrie 2022, acțiunea principală a fost admisă parțial: s-a desfăcut căsătoria, s-a stabilit domiciliul copiilor minori XXXXX cu mama, s-a dispus încasarea de la Andrei Scurtu, în folosul Irinei Scurtu, a pensiei de întreținere în sumă fixă de 2 500 lei lunar pentru fiecare dintre cei doi minori, de la 28 ianuarie 2022 și până la majorat, și s-au acordat cheltuieli de judecată (taxă de stat și asistență juridică). Acțiunea reconvențională a fost respinsă ca neîntemeiată. De asemenea, s-au dispus încasări

către bugetul de stat conform celor reținute în minuta hotărârii (f.d. 97–98, 106–113).

38. Prin decizia din 16 noiembrie 2023, Curtea de Apel Chișinău a respins apelul lui Andrei Scurtu și a menținut hotărârea primei instanțe (f.d. 186, 187–191).

39. Examinând recursul, Completul Curții Supreme de Justiție constată că, în partea privind acțiunea reconvențională referitoare la pensia de întreținere pentru fiul XXXXX pe perioada în care acesta era minor, considerentele instanțelor inferioare nu oferă o motivare efectivă și suficientă asupra capătului autonom patrimonial vizând perioada anterioară împlinirii majoratului. Instanța de apel s-a limitat, în esență, la a reține majoratul intervenit la 20 decembrie 2022 și la respingerea stabilirii domiciliului, fără a delibera distinct asupra pretenției de întreținere pentru intervalul până la majorat și fără a evalua probele administrate în această privință.

40. Din materialele cauzei rezultă indicii privind prezența și școlarizarea minorului XXXXX în Canada anterior împlinirii vârstei de 18 ani (a se vedea copia carnetului de elev – f.d. 58), precum și înscrieri din procedura de insolabilitate în care se menționează existența unei persoane minore în întreținere (f.d. 75). Chiar dacă aceste înscrieri nu certifică în sine întregul ansamblu al cheltuielilor curente, ele impuneau o analiză explicită a capătului reconvențional referitor la pensia de întreținere pentru perioada de minorat, cu aplicarea criteriilor din art. 74–76 și 108 din Codul familiei.

41. Potrivit art. 58 alin. (1) din Codul familiei, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, iar conform art. 74–76 din același cod, în lipsa unui contract privind modul de plată, pensia de întreținere se stabilește judiciar, ținându-se cont de starea materială și familială a părților, de nevoile reale ale copilului și, în cazul sumei fixe, cu respectarea minimumului prevăzut de art. 108. Aceste exigențe impuneau o individualizare pentru perioada 15 iunie 2022 (data cererii reconvenționale) – 20 decembrie 2022 (data împlinirii majoratului), indiferent de soluția asupra domiciliului după majorat, care, în mod corect, a fost apreciată ca lipsită de obiect.

42. În aceste condiții, instanța de recurs reține incidența art. 432 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă sub aspectul nemotivării suficiente a respingerii integrale a acțiunii reconvenționale în partea ce ține de pensia de întreținere datorată minorului XXXXX până la majorat, fiind necesară corectarea soluției prin pronunțarea unei hotărâri pe fondul acestui capăt autonom, în baza probelor administrate și a criteriilor legale.

43. Instanța de recurs reține că individualizarea cuantumului pensiei pentru intervalul 15 iunie 2022 – 20 decembrie 2022 trebuie făcută prin raportare

cumulativă la criteriile prevăzute de art. 74–76 din Codul familiei, coroborate cu principiul interesului superior al copilului. Pe de o parte, probațiunea administrată atestă întreținerea efectivă a minorului în această perioadă de către părintele la care acesta s-a aflat, ceea ce justifică stabilirea unei prestații în favoarea acestuia; pe de altă parte, recurentul a invocat generic costuri superioare ale vieții în Canada, fără însă a dovedi, prin documente pertinente și concludente, un quantum diferit al nevoilor concrete ale minorului ori o structură de cheltuieli care să impună o abatere în sus sau în jos față de reperele deja validate în cauză. În absența unei demonstrații probatorii privind venituri certe, fluctuante ori cheltuieli specifice care ar face imposibilă sau inechitabilă o pensie în cotă din venit (ipoteză în care art. 76 permite suma fixă), opțiunea pentru o sumă fixă asigură previzibilitate, executorialitate și protecția interesului minorului, mai ales în contextul unui părinte care își desfășoară activitatea peste hotare și ale cărui venituri pot fi dificil de cuantificat.

44. Totodată, instanța de recurs are în vedere coerența internă a soluției și necesitatea evitării unui tratament discrepant între frați. Pentru ceilalți doi minori, instanțele inferioare au stabilit în mod definitiv o pensie în sumă fixă de 2 500 lei lunar per copil, quantum rezultat din aplicarea aceluiași criterii legale (nevoile copiilor, posibilitățile părintelui obligat, nivelul de asigurare anterior), fără ca recurentul să fi administrat probe noi, specifice acestui minor, care să justifice un alt tratament juridic sau un alt quantum. În baza art. 76 din Codul familiei se impune conservarea, pe cât posibil, a nivelului anterior de asigurare materială, menținerea unei sume fixe de 2 500 lei lunar pentru minorul XXXXX pe perioada până la majorat este proporțională, adecvată și nediscriminatorie, reflectând atât nevoile rezonabile ale copilului, cât și capacitatea prezumată a părintelui obligat, în lipsa unor dovezi contrare.

45. Argumentul recurentului privind „costul vieții mai ridicat în Canada” nu poate conduce, *in abstracto*, nici la majorarea automată a pensiei (art. 75–76 din Codul familiei cer o individualizare pe baze probatorii), nici la o diminuare, în lipsa probelor privind sarcini financiare concurente, venituri certe și alte împrejurări relevante. Faptul că minorul a fost întreținut efectiv de părintele la care a locuit impune ca celălalt părinte să contribuie printr-o prestație bănească realistă și executorie, iar în lipsa dovezilor că un alt quantum ar fi mai adecvat, referința la quantumul deja aplicat pentru frați este justificată și protejează principiul egalității obligațiilor părintești (art. 58 alin. (1) din Codul familiei).

46. În plus, stabilirea sumei fixe în această valoare răspunde și exigențelor practice ale executării în context transfrontalier, în sensul art. 109 din Codul familiei: o obligație clară, exprimată în monedă națională și determinată lunar, facilitează urmărirea silită și cooperarea autorităților, spre deosebire de formule

procentuale raportate la venituri nedeclarate sau fluctuante. În consecință, Curtea apreciază că, pentru intervalul 15 iunie 2022 – 20 decembrie 2022, stabilirea unei pensii în sumă fixă de 2 500 lei lunar în favoarea părintelui la care minorul s-a aflat în întreținere efectivă reflectă corect criteriile legale de individualizare, asigură continuitatea nivelului de asigurare materială și menține echilibrul obligațiilor părintești, cu calcul proporțional pe zile pentru fracțiunea de lună aferentă până la data împlinirii majoratului.

47. În consecință, pentru perioada de la 15 iunie 2022 până la 20 decembrie 2022, cuantumul datorat se determină astfel: $2\,500 \text{ lei/lună} \times 6 \text{ luni} + 2\,500 \text{ lei}/30 \text{ zile} \times 5 \text{ zile} = 15\,000 \text{ lei} + 416,67 \text{ lei} = 15\,416,67 \text{ lei}$. Suma astfel calculată urmează a fi încasată cu titlu de pensie de întreținere pentru minorul XXXXX aferentă perioadei de la sesizarea reconvențională până la împlinirea majoratului.

48. Instanța de recurs nu poate primi argumentul recurentului potrivit căruia starea sa de insolvabilitate în Canada ar justifica reducerea pensiei de întreținere pentru copiii minori XXXXX de la 2.500 lei la 1.301,20 lei lunar per copil.

49. În primul rând, obligația legală de întreținere a copiilor minori este una prioritară și imperativă, derivată din art. 74–76 din Codul familiei, precum și din art. 3 alin. (1) și (2) din Convenția ONU privind drepturile copilului. Situația materială a părintelui poate fi avută în vedere la individualizarea cuantumului, dar nu poate servi ca temei pentru a reduce obligația sub un nivel care să nu asigure nevoile reale ale copilului.

50. În al doilea rând, documentele privind procedura de insolvabilitate pe teritoriul Canadei nu fac dovada lipsei totale de capacitate de plată, ci doar a dificultăților financiare temporare. Completul de judecată subliniază că se ia în vedere nu numai situația patrimonială declarată, dar și potențialul de câștig, aptitudinea de muncă și obligația prioritară de a susține copiii. Așadar, invocarea insolvabilității nu exonerează părintele de obligația de întreținere și nici nu poate justifica o reducere arbitrară a pensiei la un cuantum sub cel stabilit în mod judicios de instanțele inferioare

51. În al treilea rând, cuantumul de 2.500 lei/copil stabilit de instanțele ierarhic inferioare se situează în marja rezonabilă prevăzută de lege, raportat la nevoile minime ale copiilor, fiind mai aproape de realitatea costurilor de întreținere în Republica Moldova decât suma propusă de recurent. Simplul fapt că reclamanta locuiește cu copiii într-un imobil comun nu echivalează cu o contribuție suficientă din partea tatălui; folosința locuinței nu poate substitui obligația legală de întreținere bănească.

52. Prin urmare, instanța de recurs constată că motivul invocat de recurent cu privire la insolvabilitate nu poate conduce la reducerea pensiei de întreținere stabilite pentru copiii minori XXXXX, întrucât ar aduce atingere interesului

superior al copilului și ar contraveni prevederilor legale și jurisprudenței uniforme.

53. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, recursul se admite, se casează parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în ceea ce privește respingerea în întregime a acțiunii reconvenționale, pronunțându-se o nouă hotărâre prin care se admite parțial acțiunea reconvențională și se stabilește în sarcina mamei obligația de plată a sumei de 15 416,67 lei cu titlu de pensie de întreținere pentru minorul XXXXX, aferentă perioadei 15 iunie 2022 – 20 decembrie 2022.

54. În rest, decizia Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2023 și hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 01 decembrie 2022 se mențin, celelalte critici de recurs fiind neîntemeiate.

55. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă:

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Andrei Scurtu, reprezentat de avocatul Andrei Iosip.

Casează parțial decizia din 16 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 01 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea respingerii acțiunii reconvenționale, pronunțând o nouă hotărâre, prin care:

Admite parțial acțiunea reconvențională în partea încasării pensiei de întreținere a copilului minor XXXXX a.n. XXXXX, pentru perioada de la depunerea acțiunii reconvenționale 15 iunie 2022 și până la atingerea majoratului XXXXX, în cuantum de 15 416,67 (cincisprezece mii patru sute șaisprezece lei, 67 bani).

În rest, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe se mențin.
Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Diana Stănilă